

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitulare anni DCCCXXIII. admonitionem generalem continens ad
utriusque ordinis homines, cum instructione Missorum dominicorum quos
Imperator in diversas regni provincias destinabat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

CAPITVLARE ANNI DCCCXXIII.

Admonitionem generalem continens ad utriusque ordinis homines,
cum instructione Missorum dominicorum quos Imperator
in diversas regni provincias destinabat.

INCIPIVNT CAPITVLA.

1. Prefatio. 2. De divina providentia in constitutione Domni Imperatoris, & de conservatione trium capitulorum. 3. De hoc quod admonitor fidelium Dominus Imperator sit, & omnes fideles adjutores ipsius. 4. De sacro ministerio Episcoporum, & de admonitione Domni Imperatoris ad Episcopos. 5. De admonitione Domni Imperatoris ad Episcopos, de sacerdotibus ad eorum curam pertinentibus, & de scholis. 6. De admonitione ad Comites pro utilitate sancte Dei Ecclesie. 7. De admonitione ad laicos pro honore ecclesiastico conservanda. 8. De admonitione ad Abbates & laicos pro monasteriis ex regali largitate sibi commissis. 9. De admonitione ad Episcopos, Abbates, & ad omnes fideles, pro Comitum adjutoris. 10. De admonitione ad Episcopos vel omnes pro concordia ad invicem & cum ceteris fidelibus. 11. De admonitione ad omnes generaliter pro caritate & pace ad invicem. 12. De hoc quod unusquisque Episcoporum vel Comitum partem ministerij regalis habeat, & de testimonio ipsorum ad invicem.	13. De causa orta ad inhonorationem regni pertinente. 14. De pace in itinere exercituali custodienda. 15. De denuntiatione, ut qui in hostem pergunt, suos qui in suo obsequio sunt unusquisque cognoscat. 16. De inhonoratione Regis propter negligentiam eorum qui legationes male recipiant. 17. De locis in quibus legationes recipienda sunt. 18. De admonitione unius monete. 19. De injustis teloneis. 20. De pontibus ubi antiquitus fuerant renovandis. 21. De nonis & decimis. 22. De operibus in restaurationem Ecclesiarum adimplendis. 23. De Comitibus, ut ministris Ecclesie in suis ministeriis adjutores sint. 24. De Capitulis à Cancellario palatii ab Archiepiscopis & Comitibus accipiendis. 25. De nominibus locorum in quibus Missi domini legatione funguntur. 26. De commemoratione ad legationem predictorum Missorum pertinente. 27. De hoc quod per Missos dominicos ea que per Capitula statuta sunt, omnibus nota fieri debeant. 28. Admonitio ad eos qui legatione funguntur.

INCIPIVNT SVPRASCRIPTA CAPITVLA ET EORVM TEXTVS.

PRÆFATIO.

11. 1. **I.** Omnibus vobis aut visu aut auditu notum esse non dubitamus quia genitor noster & progenitores, postquam à Deo ad hoc electi sunt, in hoc præcipue studuerunt ut honor sancte Dei Ecclesie & status regni decens maneret. Nos etiam juxta modum nostrum eorum sequentes exemplum, sæpe vestram devotionem de his admonere curavimus, & Deo miserante multa jam emendata, & correctæ videmus unde & Deo justas laudes perfolvere & vestre bonæ intentioni multimodas debemus gratias referre.

De divina providentia in constitutione Domini Imperatoris, & de conservatione trium capitulorum.

Ibid. 1. II. Sed quoniam complacuit divina providentiæ nostram mediocritatem ad hoc constituere ut sanctæ suæ Ecclesiæ & regni hujus curam gereremus, ad hoc certare & nos & filios ac socios nostros diebus vitæ nostræ optamus ut tria specialiter capita & à nobis & à vobis, Deo opem ferente, in hujus regni administratione specialiter conserventur, id est, ut defensio & exaltatio vel honor sanctæ Dei Ecclesiæ & servorum illius congruus maneat, & pax & justitia in omni generalitate populi nostri conservetur. In his quippe maximè studere, & de his in omnibus placitis quæ vobiscum Deo auxiliante habituri sumus, vos admonere optamus, sicut debitores sumus.

De hoc quòd admonitor fidelium Dominus Imperator sit, & omnes fideles adjuutores ipsius.

Ibid. 2. III. Sed quamquam summa hujus ministerij in nostra persona consistere videatur, tamen & divina auctoritate & humana ordinatione ita per partes divisum esse cognoscitur ut unusquisque vestrum in suo loco & ordine partem nostri ministerij habere cognoscatur. Unde apparet quòd ego omnium vestrum admonitor esse debeo, & omnes vos nostri adjuutores esse debetis. Nec enim ignoramus quid unicuique vestrum in sibi commissa portione conveniat. Et ideo prætermittere non possumus quin unumquemque juxta suum ordinem admoneamus.

De sacro ministerio Episcoporum, & de admonitione Domini Imperatoris ad Episcopos.

Ibid. 4. IV. Sed quoniam scimus quòd specialiter pertineat ad Episcopos ut primum ad sacrum ministerium suscipiendum justè accedant, & in eodem ministerio religiose vivant, & tam bene vivendo quàm rectè prædicando populis sibi commissis vitæ præbeant, & ut in monasteriis in suis parochiis constitutis sancta religio observata fiat, & ut unusquisque juxta suam professionem veraciter vivat, curam impendant, omnes vos in hoc sacro ordine constitutos & officio pastoralis functionis monemus atque rogamus ut in hoc maximè elaborare studatis, & per vosmetipsos & per vobis subiectos, quantum ad vestrum ministerium pertinet, nobis veri adjuutores in administratione ministerij nobis commissi existatis, ut in judicio non condemnari pro no-

stra & vestra negligentia, sed potius pro utrorumque bono studio remunerari mereamur, & ubicunque per negligentiam Abbatis aut Abbatissæ vel Comitis sive vassi nostri aut alicujus cujuslibet personæ aliquod vobis difficultatis in hoc apparuerit obstaculum, nostræ innocentie id ad tempus insinuare non differatis, ut nostro auxilio suffulti, quod vestra auctoritas exposcit, famulante, ut decet, potestate nostra perficere valeatis.

De admonitione Domini Imperatoris ad Episcopos, de sacerdotibus ad eorum curam pertinentibus, & de scholis.

V. De sacerdotibus verò ad vestram curam pertinentibus magnum adhibete studium, ut qualiter vivere debeant, & quomodo populis ad suam portionis curam pertinentibus exemplo & verbo proficiant, à vobis cum magna cura edoceantur & admoneantur, & id ut facere studeant, vestra pontificali auctoritate constringantur. Quicquid autem in illis à populis justè reprehenditur in exemplo propriæ conversationis, vestra providentia corrigere non negligat. Ne verò Ecclesiæ illis commissæ in restauratione aut in luminaribus juxta possibilitatem rerum ab illis negligantur, vestra nihilominus invigilare debet solertia. Et sicut alios prohibetis ne de mansis ad Ecclesiæ luminaria datis aliquid accipiant, sic & vos & vestri Archidiaconi de eisdem mansis nihil accipiendo aliis exemplum præbeatis, sed potius ad id ad quod data sunt servire concedantur, ut totum, sicut dictum est, in restauratione Ecclesiarum & luminaribus vestra auctoritate & studio cedere possit. Scholæ sanè ad filios & ministros Ecclesiæ instruendos vel edocendos, sicut nobis præterito tempore ad Attiniacum promisistis, & vobis injunximus, in congruis locis, ubi necdum perfectum est, ad multorum utilitatem & profectum à vobis ordinari non negligantur.

De admonitione ad Comites pro utilitate sanctæ Dei Ecclesiæ.

VI. Vobis vero Comitibus dicimus, Ibid. 6. vosque commonemus, quia ad vestrum ministerium maximè pertinet, ut reverentiam & honorem sanctæ Dei Ecclesiæ exhibeatis, & cum Episcopis vestris concorditer vivatis, & eis adjutorium ad suum ministerium peragendum præbeatis, & ut vos ipsi in ministeriis vestris pacem & justitiam faciatis, & quæ nostra auctoritas publicè fieri decernit, ut in vestris ministeriis

studiosè perficiantur studeatis. Proinde monemus vestram fidelitatem ut memores sitis fidei nobis promissæ, & in parte ministerij nostri vobis commissi, in pace scilicet & iustitia faciendâ, vosmetipsos coram Deo & coram hominibus tales exhibeatis ut & nostri veri adjuutores & populi conservatores iustè dici & vocari possitis; & nulla quælibet causa, aut munerum acceptio, aut amicitia cuiuslibet, vel odium aut timor, vel gratia ab statu rectitudinis vos deviare compellat quin inter proximum & proximum semper iustè iudicetis. Pupillorum verò & viduarum & ceterorum pauperum adjuutores & defensores & sanctæ Ecclesiæ vel servorum illius honoratores iuxta vestram possibilitatem sitis. Illos quoque qui temeritate & violentia in furtis & latrocinis sive rapinis communem pacem populi perturbare moliantur, vestro studio & correctione, sicut decet, compescite. Et si aliqua persona in aliquo vobis impedimento fuerit quin ea quæ dicimus facere non valeatis, nobis ad tempus illud notum fiat, ut nostra auctoritate ad iuri ministerium vestrum dignè adimplere possitis.

De admonitione ad laicos pro honore ecclesiastico conservando.

Ibid. 7. VII. Omnes verò laicos monemus ut honorem ecclesiasticum conservent, & dignam venerationem Episcopis & Dei sacerdotibus exhibeant, & ad eorum prædicationem cum suis devotè occurrant, & jejunia ab illis communiter indicta reverenter observent & suos observare doceant & compellant. Et ut etiam dies dominicus sicut decet & honoretur & colatur omnes studeant. Et ut liberius fieri possit, mercata & placita à Comitibus, sicut sæpe admonitum fuit, illo die prohibeantur.

De admonitione ad Abbates & laicos pro monasteriis ex regali largitate sibi commissis.

Ibid. 8. VIII. Abbatibus quoque & laicis specialiter iubemus ut in monasteriis quæ ex nostra largitate habent, Episcoporum consilio & documento ea quæ ad religionem Canonicorum, monachorum, sandimonialium pertinent, peragant, & eorum salubrem admonitionem in hoc libenter audiant & obediant.

De admonitione ad Episcopos, Abbates, & ad omnes fideles, pro Comitum adiutorio.

Ibid. 9. IX. Episcopis iterum, Abbatibus, & vasis nostris, & omnibus fidelibus laicis

dicimus ut Comitibus ad iustitias faciendas adjuutores sitis.

De admonitione ad Episcopos vel omnes pro concordia ad invicem & cum ceteris fidelibus.

X. Episcopi verò vel Comites & ad invicem & cum ceteris fidelibus concorditer vivant, & ad sua ministeria peragenda vicissim sibi adiutorium ferant.

De admonitione ad omnes generaliter pro caritate & pace ad invicem.

XI. Omnibus etiam generaliter dicimus ut caritatem & pacem ad invicem habeatis, & generalem iustionem nostram generaliter observare deceratis, & Missis nostris pro qualicumque scilicet aut ecclesiastica aut publica utilitate vel opportunitate à nobis directis nostri honoris causa honorem exhibeatis, & nostræ propter auctoritatis venerationem ea quæ per illos injungimus agere non negligatis.

De hoc quòd unusquisque Episcoporum vel Comitum partem ministerij regalis habeat, & de testimonio ipsorum ad invicem.

XII. Et quoniam, sicut diximus, unusquisque vestrum partem ministerij nostri per partem habere dinoscitur, volumus studere & per clamatores & per alia quælibet certa indicia & per Missos nostros, quos ad hoc ordinaverimus, qualiter unusquisque ad hoc certare studuerit, & per commune testimonium, id est, Episcoporum de Comitibus, Comitum de Episcopis, comperire qualiter scilicet Comites iustitiam diligant & faciant, & quam religiosè Episcopi converterentur & prædicent, & amborum relatu de aliorum fidelium in suis ministeriis consistentium æquitate & pace atque concordia cognoscere. Similiter etiam volumus ut omnes illis & illi omnibus de communi societate & statu à nobis interrogati verum testimonium sibi mutuo perhibere possint.

De causâ orta ad inhonorationem regni pertinente.

XIII. Et si talis causa in qualibet provincia aut in aliquo comitatu orta fuerit quæ aut ad inhonorationem regni aut ad commune damnum pertineat, quæ etiam sine nostra potestate corrigi non possit, nos diù latere non permittatis, qui omnia corrigere debemus: quia quicquid hæcenus in his quæ ad pacem & iustitiam totius populi pertinent & ad honorem regni & communem utilitatem aut à nobis aut à vobis neglectum est, debemus Deo auxiliante certare qualiter abhinc nostro & vestro studio emendatum fiat.

De pace in itinere exercitali cassodienda.

Ibid. 14. XIV. De pace verò in exercitali itinere servanda usque ad marcham hoc omnibus notum fieri volumus, quòd quicumque auctorem damni sibi praterito anno inlati nominatim cognoscit, ut justitiam de illo quaerat & accipiat.

De denuntiatione, ut qui in hostem pergunt, suos qui in suo obsequio sunt unusquisque cognoscat.

Ibid. 15. XV. Deinceps tamen omnibus denuntiare volumus ut cognoscat unusquisque omnes qui in suo obsequio in tali itinere pergunt, sive sui sint, sive alieni; ut ille de eorum factis rationem se sciat redditurum; & quicquid ipsi in pace violanda deliquerint, ad ipsius debet periculum pertinere; ea scilicet conditione, ut pacis violator primum juxta facinoris qualitatem, sive coram nobis, sive coram Misso nostro, dignas penas persolvat; & senior qui secum talem duxerit quem aut constringere noluit aut non potuit ut nostram jussionem servaret, & insuper in nostro regno prædas facere non timeret, pro illius negligentia, si antè eum de his non admonuit, & postquam negligentia contemptoris ad ejus notitiam pervenerit, eum corrigere sicut decet neglexerit, honore suo privetur; ut scilicet neuter illorum sine juxta vindicta remaneat.

De inhonoratione Regis propter negligentiam eorum qui legationes malè recipiunt.

Ibid. 16. XVI. De inhonoratione quoque Regis & regni, & mala fama in exteris nationes dispersa, propter negligentiam eorum qui legationes ad nos directas in suis mansionibus aut malè recipiunt, aut constitutam à nobis expensam non tribuunt, aut paravereda dare nolunt, aut furto aliquid eis subripiunt, aut, quod perperissimum est, apertas violentias eos cædendo, & res eorum diripiendo, in ipsis exercere non pertimescunt, hoc omnibus notum esse volumus, quòd quicumque ex his qui honores nostros habent abhinc negligentiam hanc emendare non certaverit, & suos homines, qui ejus vice hoc agere debent, ut id benè perficiant non instruxerit aut constrinxerit ut ulterius illud negligere non præsumant, & honorem nostrum & regnum nobis commissum custodire contempserit, nec nostrum nec regni nostri honorem ulterius volumus ut habeat; sed volumus ut unusquisque fidelium nostrorum procuratores rerum suarum de his specialiter instruat, ut quandocunque &

undecunque legatio advenerit, & aut literas aut Missum viderint, honorificè illam in omni loco imperij nostri, propter nostrum & totius regni honorem, omnes suscipere valeant.

De locis in quibus legationes recipiende sunt.

XVII. In illis verò locis ubi modò via & mansionatici à genitore nostro & à nobis per Capitulare ordinati sunt, Missos ad hoc specialiter constitutos, qui hoc jugiter prævideant, habeant, ut omnia que ad eandem legationes suscipiendas pertinent, fideles nostri ad hoc constituti ad tempus præparare studeant, ut non tunc sit necesse de longè quaerere vel adducere quando tempus est illa dare vel persolvere. In ceteris verò locis per totum imperium nostrum unusquisque fidelium nostrorum & per se & per ministros suos, sicut diximus, sedulam vigilantiam adhibeat.

De admonitione unius monetæ.

XVIII. De moneta verò, unde jam Ibid. 18. per tres annos & admonitionem fecimus & tempus quando una teneretur & alia omnes cessarent constituimus, hoc omnibus notum esse volumus, quoniam ut absque ulla excusatione citò possit emendari, spatium usque ad Missam sancti Martini dare decrevimus ut unusquisque Comitum in suis ministeriis de hoc jussione nostram tunc possit habere adimpletam; quatinus ab illa die non alia, sed illa sola per totum regnum nostrum ab omnibus habeatur, juxta illam constitutionem, sicut in Capitulis quæ de hac re illis Comitibus dedimus in quorum ministeriis moneta percutitur constitutum est. Quia tunc volumus Missos nostros hujus rei gratia dirigere per singulos comitatus, qui diligenter inquirent qualiter Comites in hoc nostram jussionem adimplere certaverint. Et quicumque negligens inde inventus fuerit, volumus ut ante nostram præsentiam quantociùs venire jubeatur, & rationem reddat utrum hoc quod jussimus facere noluerit aut non potuerit; aut si aliqua re præpediente id facere non potuit, cur nobis ipsam impossibilitatem ad tempus non adnuntiavit. Quia si ipse aut non voluit, aut suæ negligentie causa non potuit, nos talem invenire volumus qui hoc quod jubemus servare velit & possit. Ut autem jussio nostra in hac re citius impleatur, volumus ut quicumque ab illa die alium denarium negotiandi causa protulerit, à Comite & ministris ejus auferatur ab eo.

De injustis teloneis.

Ibid. 19. XIX. Similiter quoque de injustis teloneis, de quibus qualiter ab omnibus observandum esset, & Capitulis constitutum, & creberrimas admonitiones fecimus, prædicti Missi nostri volumus ut inquisitionem faciant à quibus nostra justitia in hoc adimpleta, à quibus quoque sit neglecta; & cum qui implere neglexit aut distulit, ad nostram volumus ut veniat justus præsentiam, ut citò rationem de his, sicut superius diximus, reddat, & si culpabilis inventus fuerit, dignam correctionem accipiat, ut ceteris negligentibus exemplum terroris præbeat.

De pontibus ubi antiquitus fuerant renovandis.

Ibid. 20. XX. Ut ubi pontes antiquitus fuerunt, & in his locis ubi tempore genitoris nostri ipso jubente diversarum necessitatum causa facti sunt, omnino absque ulla dilatione ab his qui eos tunc fecerunt restituantur & renoventur, ita ut ad Missam sancti Andree restaurati fiant, nisi fortè aut ipsa operis magnitudo aut aquarum in quolibet mundatio hoc prohibeat. Aliter verò nullus qualibet occasione hoc negligere aut differre præsumat quin ad prædictum tempus completum fiat. Et Missi nostri, quorum superius mentionem fecimus, volumus ut renuntient in quibus locis nostra justitia impleta, in quibus neglecta est, aut aliqua impossibilitate vel certa ratione dilata.

De nonis & decimis.

Ibid. 21. XXI. De nonis quidem & decimis, unde & genitor noster & nos frequenter & in diversis placitis admonitionem fecimus, & per Capitularia nostra qualiter hæc observentur ordinavimus, volumus atque jubemus ut de omni conlaborato & de vino & sceno fideliter & pleniter ab omnibus nona & decima persolvatur. De nutrimine verò prodecima, sicut hæcenus consuetudo fuit, ab omnibus observetur. Si quis tamen Episcoporum fuerit qui argentum pro hoc accipere velit, in sua maneat potestate, juxta quod ei & illi qui hoc persolvere debet convenerit.

De operibus in restorationem Ecclesiarum adimplendis.

Ibid. 22. XXII. Similiter quidem de operibus in restorationem Ecclesiarum, sive in faciendis, sive in redimendis, episcopalis potius sequatur voluntas. Nullatenus tamen remaneat quin, sicut à nobis sæpe justum est, hoc aut illud partibus Eccle-

siarum persolvatur. Et hoc omnibus notum sit, quia quicumque negligenter exinde egerit, & coram nobis exinde negligentis repertus fuerit, illud volumus omnino ut subeat quod in nostro Capitulari de hac re communi consultu fidelium nostrorum ordinavimus.

De Comitibus, ut ministris Ecclesie in suis ministeriis adjutores sint.

XXIII. Comites verò ministri Ecclesie in eorum ministeriis, ut hoc plenius & de nostris & de se & de suis hominibus obtinere possint, adjutores in omnibus fiant. Et quicumque prima & secunda vice de his à Comite admonitus non se se correxerit, volumus ut per eundem Comitem ejus negligentia ad nostram notitiam perferatur, ut nostra auctoritate quod in nostro Capitulari continetur subire cogatur.

De Capitulis à Cancellario palatii ab Archiepiscopis & Comitibus accipiendis.

XXIV. Volumus etiam ut Capitula quæ nunc & alio tempore consultu nostrorum fidelium à nobis constituta sunt, à Cancellario nostro Archiepiscopi & Comites eorum de propriis civitatibus modò aut per se aut per suos Missos accipiant, & unusquisque per suam diocesim ceteris Episcopis, Abbatibus, Comitibus & aliis fidelibus nostris ea transcribi faciant, & in suis comitatibus coram omnibus relegant, ut cunctis nostra ordinatio & voluntas nota fieri possit. Cancellarius tamen noster nomina Episcoporum & Comitum qui ea accipere curaverint notet, & ea ad nostram notitiam perferat, ut nullus hoc prætermittere præsumat. Vassus quoque & vassalli nostri nobis famulantes volumus ut condignum apud omnes habeant honorem, sicut à genitore nostro & à nobis sæpe admonitum est.

De nominibus locorum in quibus Missi dominici legatione funguntur.

XXV. In Velontio, quæ est diocesis Bernoini Archiepiscopi, Heiminus Episcopus & Monogoldus Comes. In Mogontia, quæ est diocesis Heistulsi Archiepiscopi, idem Heistulus Episcopus & Ruobertus Comes. In Treveris Hetti Archiepiscopus & Adalbertus Comes. In Colonia Hadaboldus Archiepiscopus & Eemundus Comes. In Remis Ebbo Archiepiscopus, quando potuerit; & quando ei non licuerit, Ruoradus Episcopus ejus vice & Ruotfridus Comes sint super sex videlicet comitatus, id est, Remos, Catalaunem,

launem, Sueffionem, Silvanectem, Belvacum, & Laudunum. Super quatuor verò episcopatus qui ad eandem diocesim pertinent, id est, Noviomacensem, Ambianensem, Tarvanensem, & Camaracensem, Ragenarius Episcopus & Berengarius Comes. Senones Hieremias Archiepiscopus & Donatus Comes. Rotomagum Vvillebertus Archiepiscopus & Ingobertus Comes. Turonem Landrannus Archiepiscopus & Ruobertus Comes. Lugdunum, Tarentasia, & Vienna Albericus Episcopus & Richardus Comes.

De commemoratione ad legationem predictorum Missorum pertinente.

Ibid. 16. XXVI. Commemoratio quid ad predictorum Missorum legationem pertineat. Primò, ut conventum in duobus aut tribus locis congregent, ubi omnes ad eorum legationem pertinentes convenire possint, & omnibus generaliter notum faciant qualis sit eorum legatio, scilicet ad hoc se esse à nobis Missos constitutos ut si quilibet Episcopus aut Comes ministerium suum propter quodlibet impedimentum implere non possit, ad eos recurrat, & cum eorum adjutorio ministerium suum adimpleat. Et si talis causa fuerit quæ per eorum admonitionem emendari non possit, per eos ad nostram notitiam deferatur. Et si fortè Episcopus aut Comes aliquid negligentius in suo ministerio egerit, per istorum admonitionem corrigatur. Et omnis populus sciat ad hoc eos esse constitutos ut quicumque per negligentiam aut incuriam vel impossibilitatem Comitum justitiam suam acquirere non potuerit, ad eos primùm querelam suam possit deferre, & per eorum auxilium justitiam acquirere, & quando aliquis ad nos necessitatis causa reclamaverit, ad eos possimus relatorum querelas ad definiendum remittere. Ipsi verò Missi non sine certissima causa vel necessitate huc illucque discurrant, nisi fortè quando tale aliquid in cujuslibet ministerio ad legationem suam pertinente ortum esse cognoverint quod eorum præsentia indigeat, & sine illorum consilio vel adjutorio emendari non possit. Inde tamen debent esse solliciti, ut propter illorum negligentiam nihil in sua legatione incorrectum remaneat, sed ubi certam & veram necessitatem cognoverint, nostram iussionem adimplere non negligant.

Tom. I.

De hoc quòd per Missos dominicos ea quæ per Capitula statuta sunt, omnibus nota fieri debeant.

XXVII. Volumus etiam ut omnibus notum sit quia ad hoc constituti sunt ut ea quæ per Capitula nostra generaliter de quibuscunque causis statuimus, per Missos nota fiant omnibus, & in eorum procuratione consistant, ut ab omnibus adimpleantur. Et ubi fortè aliquo tali impedimento, quod per eos emendari non possit, aliquid de his quæ constituimus ac iussimus remanserit imperfectum, eorum relatu nobis ad tempus indicetur, ut per nos corrigatur quod per eos corrigi non potuit.

Admonitio ad eos qui legatione funguntur.

XXVIII. Nolle vos credimus quanti sit ponderis legatio quam vobis commissimus, & quam sit periculofum tantæ rei curam negligere quantam vos pro nostra omnium communi salute ex nostra obligatione suscepisse non ignoratis. De qua re cum vos interrogassemus, non sic nobis responsum est ut in eo responso sufficere potuisset ad eam dispositionem quam rerum necessitas ad communem utilitatem pertinentium potèere videbatur, vel quæ nobis aliquod securitatis solatium afferre potuisset. Et hoc ideo evenisse perpeximus quia anno præterito, quando Capitula legationis vestræ vobis dedimus, cautè vos observare iussimus ne sine causa his quos honoratos esse volumus aliqua fieret injuria. Quapropter volumus vobis notum facere qualiter nunc Domino adjuvante eandem iussionem nostram debeatis adimplere. Volumus ut Missi nostri, quos ad hoc constitutos habemus, ut curam & sollicitudinem habeant quatinus unusquisque qui rector à nobis populi nostri constitutus est, in suo ordine officium sibi commissum justè ac Deo placitè ad honorem nostrum ac populi nostri utilitatem administret, in hunc modum cognoscendi diligentiam adhibeant, si ea quæ in Capitalari nostro quod eis anno præterito dedimus continentur, secundum voluntatem Dei ac iussionem nostram fiant adimpleta. Itaque volumus ut medio mense Maio conveniant idem Missi, unusquisque in sua legatione, cum omnibus Episcopis, Abbatibus, Comitibus, ac vassis nostris, advocatis nostris, ac Vicedominis Abbatissarum, necnon & eorum qui propter aliquam inevitabilem necessita-

S f

tem ipsi venire non possunt, ad locum unum. Et si necesse fuerit, propter oportunitatem conveniendi, in duobus vel tribus locis, vel maximè propter pauperes populi, idem conventus habeatur, qui omnibus congruat. Et habeat unusquisque Comes Vicarios & Centenarios suos, necnon & de primis Scabineis suis tres aut quatuor. Et in eo conventu primùm Christianæ religionis & ecclesiastici ordinis collatio fiat. Deinde inquirant Missi nostri ab universis qualiter unusquisque illorum qui ad hoc à nobis constituti sunt officium sibi commissum secundum Dei volunta-

tem ac iussionem nostram administret in populo, & quam concordēs atque unanimēs ad hoc sint, vel qualiter vicissim sibi auxilium ferant ad ministeria sua peragenda. Et tam diligenter ac studiosè hanc investigationem faciant ut omnem rei veritatem per eos cognoscere valeamus. Et si aliqua talis causa ad eorum notitiam perlata fuerit quæ illorum auxilio indigeat, secundum qualitates causarum quæ in nostro Capitulari continentur, tunc volumus ut illuc pergant, & ex nostra auctoritate illud corrigere studeant.

COMMONITORIVM

Datum Hieremiæ Archiepiscopo Senonensi & Ionæ Episcopo Aurelianensi à Ludovico Pio Imperatore anno DCCCXXIV. cùm ab ipso legati Romam irent ad Eugenium II. Papam Romanum, in causa imaginum.

Hieremiæ & Ionæ venerabilibus Episcopis in Domino salutem. Venerunt ad præsentiam nostram Halitgarius & Amalarius Episcopi VIII. Idus Decembris, deferentes collectiones de libris sanctorum patrum, quas in conventu apud Parisios habito simul positi collegistis, quas etiam coram nobis perlegi fecimus. Et quia placuerunt, & ad id propter quod collectæ sunt necessariæ atque utiles à nobis judicantur, sub omni celeritate censuimus dirigendas. Idcirco admonendo præcipimus solertia vestra ut priusquam de his aliquid Domino Apostolico indicetis, diligenti cura eadem vos recensere curetis, & ea quæ melius & aptius præfenti negotio convenire inveneritis, excerpere atque describere illique ad legendum offerre studeatis. Quia enim, ut nolitis, nos ab eo petere volumus licentiam quatenus has collectiones à sacerdotibus nostris fieri permitteret, ideo non poterit prætermitti quin ostendatur quod ex ipsius permissione collectum est. Illud tamen summopere prævidete, ut ea illi de his ostendatis quæ rationi de imaginibus habendæ per omnia conveniant, & quod ipse vel sui rejicere minime valeant. Sed & vos ipsi tam patienter ac modeste cum eo de hac causa disputationem habeatis ut summopere caveatis ne nimis ei resistendo

eum in aliquam inrevocabilem pertinaciam incidere compellatis, sed paulatim, verbis ejus quasi obsequendo magis quam apertè resistendo, ad mensuram quæ in habendis imaginibus retinenda est eum deducere valeatis, & ideo potius efficere contendatis ut negotium de quo agitur ad meliorem quàm ad pejorem statum cum Dei adjutorio perducatur. Postquam verò hanc rationem de earundem imaginum causa consummaveritis, si tamen hoc ad nihilum Romana pertinacia permisit, ut ratio inter vos habita aliquo bono & convenienti sine claudatur, & ille vobis indicaverit quòd legatos suos ob eandem causam in Græciam mittere velit, volumus ut eum interrogetis si ei placeat ut nostri legati pariter cum suis in Græciam pergant. Et si hoc ei melius visum fuerit, sèquæ omnino velle respondent, tunc volumus ut sub omni festinatione litteris vestris à vobis ad nos directis nos inde certos faciatis, simulque & de vestro adventu ad nos, ut eo tempore quo vos ad nostram veneritis præsentiam, Halitgarium & Amalarium nobiscum inveniant. Vos autem cum Domino Apostolico considerate ubi ille vel quando velit ut sui ac nostri legati ad naves conscendendas se jungere debeant, & hoc nobis per nosmetipsos, cum Deo volente veneritis, adnuntiare potestis.